

Dario Džamonja

IZDAVAČ**buybook**

Radićeva 4, Sarajevo

Tel: + 387 33 550-495

Fax: + 387 33 550-496

fabrikaknjiga@buybook.ba

www.buybook.ba

buybook

Turinina 7, Zagreb

Tel: + 385 98 232 813

zagreb@buybook.ba

ZA IZDAVAČA

Goran Samardžić

Damir Uzunović

Lada Jurković

Copyrights © nasljednice Darija Džamonje

Za regionalno izdanje © Buybook

Sva prava pridržana

UREDNIKA

Lana Krstić

LEKTURA

Vlasta Brajković

KOREKTURA

Buybook

LAYOUT

Amir Hadžić

ILUSTRACIJA NA NASLOVNICI

Nina Hadžić

DIZAJN NASLOVNICE

Aleksandra Nina Knežević

ŠTAMPA

Grafotisak, Grude

Dario Džamonja

Ako ti jave da sam pao...

Drugo izdanje

Savremena bh
književnost

Sarajevo/Zagreb, 2014.

*U ovom mračnom tunelu od života su
dva svjetla – ime im je Nevena i Vesna*

SLUTNJA

Kad bude ponoć i kad svi budu pozaspali po krevetima podu ili stolu pijani otvorit će se slika past će boja i ostat će sama sjenka neće biti nikakva zvuka niti glasa jer su krovovi nijemi i neko će htjeti da se prene ali neće moći jer sobu je napunila sudbina i sjećanja padaju sa stropa tijelo počinje da drhti mozak računa samo vrijeme da li će biti sekunda ili dvije ili deset da li će biti dugo ili kratko i da li će se glava odvojiti od tijela još ne misliš šta će roditelji i prijatelji misliš samo da li ćeš vikati ili pustiti da drugi naslute samo...

mišići zadrhtali i oslonio si se da se digneš a ona je tako blizu tu je korak do prozora...

nećeš nije ti vrijeme još nisi ispričao priču.

* * *

Šta je pisalo na papiru što su ga našli stisnutog u ruci nekog ludaka što je visio obješen o prozoru svoje sobe:

Užasnut će se mnogi kad se knjiga otvori
sitno pisana rukom ludaka i jednog iz ponora koji razbi
crna okna i nađe snage da zagriže plodove
pakla da bestjelesan i besmislen i bezduševan i bez
ljubavi i bez mržnje i bez običaja prigrli
svijet i da ga ljubi bez ljubljenja...

Užasnut će se mnogi kad se knjiga otvori
i trčaće preko posivjelih polja odvrćati pogled od
ogledala stajati usamljeni na brijegu misliti da ih stranica neće stići i da
će nastaviti
kao što su navikli...

(Ovo nije ni prijetnja ni opomena. Obećanje je ovo.)

MUZIKA

DRAGI BOŽE ČUVAJ MAMU I TATU
I BAKU I DEDU
DAJ POKOJ DUŠI POKOJNOME BRATU
DAJ DA SE SUTRA U ŠKOLI SVE DOBRO SVRŠI
ILI DA SE RAZBOLIM PA DA NE IDEM U ŠKOLU
ALI SAMO MALO DA SE RAZBOLIM
DA BIH POPODNE MOGAO IZAĆI
U IME OCA SINA I DUHA SVETOG
AMEN.

Prevrćem se, ne mogu zaspati. Stavio sam knjigu pod jastuk, jer tako, dok spavaš, uđe sve znanje u glavu. Slavina na česmi je pokvarena. Čuje se jednolični zvuk kapanja. Miriše na vlagu.

Okrenem se na leđa i opružim se. Onda se stresem, od neke groze. Mislim, ovaj me položaj suviše podsjeća na položaj leša u sanduku, kada bih ovako zaspao, sigurno bih umro do jutra. Bojim se tako zaspati. Najsigurnije mi je kada se okrenem na bok, stavim ruku pod glavu i skupim noge. Taj položaj mi je najživotniji.

Nailaze perači ulica. Čujem ih dok su još daleko. Prijatno mi je čuti šum vode prigušen daljinom. Podsjeća me na ljeto. Kroz razbijeno okno u sobu ulaze zvijezde. Perači su sve bliže. Kao da osjećam sitne kapljice što mi hlade lice. Spavam...

Jutros, čim sam se probudio dugo sam gledao u jednu tačku dok mi nisu pošle suze na oči. Raščupao sam kosu i licu dao bolan izraz.

U sobu je ušla mama i pitala šta mi je. Rekoh da me boli glava. Popipala mi je čelo i rekla: "Vruć si." Žao mi je mame. Razmišljam kako bi se osjećala da sazna da mi nije ništa.

Otac je ljut na majku jer mi je dozvolila da izostanem iz škole. Njemu i ne pokušavam reći da me boli glava. Jako je ljut.

Otišao je na posao, a majka je sve vrijeme u kuhinji.

Razmišljam o Gordani. Kad god razmišljam o njoj, obuzme me neki nejasni osjećaj. Ja to zovem Ljubav, iako mi nije jasno šta to znači. Da li je to ono kad pred njom kažeš nešto što misliš da je smiješno, a ona se ne nasmije, pa ti crveni, zbuniš se, kreveljiš se? Ili kada u nečiji *Ispovijednik* na mjestu gdje treba navesti svoju simpatiju, napišem G.....a?

Jedne noći je pljuštala kiša, a ja sam šetao ispred njenog prozora, pjevao na sav glas, misleći kako će ona izaći na prozor zovnuti me sebi, kući "da se ne prehladim". Da li bi to bila Ljubav da me je onda zovnula...?

ONO ŠTO PREBIVA ISPOD KREVETA

Kada bi se kroz noć začuo škripavi i prodorni poziv moje bake, značilo je da je vrijeme da idem kući na spavanje. Prekidao bih igru i trčao do vrata svoje kuće, gdje bih zastajao pred mrakom haustora. Haustor je oduvijek bio neosvijetljen i plašio svojom tamom. Naročito onaj dio odakle su vodile stepenice za podrum, koji je nalikovao labirintu sa svojim, činilo mi se tada, bezbrojnim hodnicima. E, baš u tom dijelu, na tim stepenicama što su vodile u podrum, okupljale su se svakojake prikaze iz filmova koje nisam trebao gledati. Bio je tu sjedokosi doktor koji je ljude pretvarao u životinje, Glavosječa, luđak koji je žene davio njihovim čarapama i još bezbroj kreatura koje su plašile svojim izgledom.

Prvi put sam pomislio na njih kada sam se jedne večeri spokojno penjao stepenicama; čim su mi pali na pamet, obuzeo me je neopisiv strah i jurnuo sam sa zatumljenim krikom u grlu, preko onih nekoliko stepenica koje su mi preostale do mog hodnika, gdje me je očekivalo sigurno svjetlo.

Od tada sam u kuću uvijek ulazio na slijedeći način. Privlačio sam kantu za smeće ispod prozora, penjao se na nju, a onda grčevito prstima hvatao skliski lim na prozoru i guleći koljena o rapavu fasadu zgrade upadao u kuhinju, gdje bih redovno uplašio baku koja je pogrbljena nad šporetom grijala mlijeko za večeru.

Čak i nakon pola sata, dok bih sjedio u kuhinji pijući mlijeko iz svoje okrnjene šolje, na kojoj je nekad bio nacrtan dječak sa ribom na udici, a sada je ostala samo riba i komadićak dječakove kose, okružen sve poznatim i dragim stvarima, niskom sećijom koja je imala miris mačaka, (nije bilo dana kada u

kući nismo imali bar dvije mačke), velikim, zelenim kredencom, na kojem su se tresla stakla kada bi moj otac teškim koracima hodao po kuhinji, drvenom klupom koju sam ja svu iznakazio nožem pokušavajući da urežem srce probodeno strijelom i u njemu moje inicijale i inicijale moje simpatije iz razreda, neke Gordane koju nisam vidio već godinama, stresao bih se od pomisli na likove onih prikaza sa stepeništa. Nešto hladno bi mi skliznulo niz kičmu i stresao bih se. Baka je, uočivši taj moj treptaj, krsteći se, govorila: “Preskočila te smrt!”

Odlazak u krevet je, takođe, povlačio za sobom poseban ritual. Dovlačio sam stolicu na oko metar od kreveta, penjao se na nju, a s nje pravo skakao na krevet. Sve to zbog toga što je noću ispod kreveta prebivalo neko neizrecivo strašno biće koje bi me sigurno povuklo u svoj beskrajni mrak, ako bih pokušao u krevet ući normalno, onako kako to rade moja baka, tata i deda, ščepavši me hladnim rukama za nožne članke. Danju ispod kreveta nije bilo ništa osim prašine.

To biće je u mojoj mašti svakodnevno mijenjalo lik. Ponekad je to bila crna žena, sasvim slična Disneyjevoj vještici iz priče o *Snježani i sedam patuljaka*, nekad je to bio starac, duge sijede kose i ogromnih ruku sa kandžama, nekad je to bio ludo nacereni mladić sa licem jednog dječaka iz ulice koji je bio stariji nekoliko godina od mene i koji je bio moj mučitelj. Svakodnevno mi je otimao užinu, kad bih polazio u školu, i novac, ako sam ga imao.

Nakon što bih legao, u sobu bi ulazila baka i gasila svjetlo. Tada bih se pokrio dekom po glavi i zatvarao oči. Kada bih promrmljao svoju dječiju molitvu u kojoj bih molio dragog Boga da nikad ne umrem ni ja, ni baka, tata i deda, pa koju bih kasnije proširio na sve rođake i prijatelje, a kasnije još na sve koje poznajem, opet bih počeo da osjećam prisustvo prikaza i čudovišta što su se nadnijeli nad mene i gledali me svojim zlim, ludim očima. Mislio sam kako, raširivši ruke, stoje iznad kreveta čekajući da se otkrijem pa da me zgrabe. “Ako se otkrijem, gotov sam!” Oni su samo to i čekali. Kad bih pokušao pobjeći njima, zgrabilo bi me ono što prebiva ispod kreveta.

Još bih drhtao od straha i groze sve dok me ne bi počeo hvatati san koji me je oduvijek izvlačio iz neprijatnih situacija. Čudovišta su lagano gubila svoj lik i rasplinjavala se. Prvo su im nestajala lica, pa udovi, pa sve ostalo. Pomislio bih posljednje, još uvijek osjećajući njihovo prisustvo: “Hvala Bogu, sutra će opet svanuti.” San ih je vrtio u krug oko mene, sve brže i brže, sve dok to više nisu bila ona čudovišta nego Gordana ili neko drugi drag, kojeg sam sada sanjao, vjerovatno se smiješeći u snu.